

МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

УДК 339.9.01 : 330.88

НАУКОВО-ДОСЛІДНА РОБОТА КАФЕДРИ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН ЛЬВІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА (1994–2017)

Ігор Грабинський

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
вул. Університетська, 1, м. Львів, Україна, 79000, тел.: 032-239-47-81,
e-mail: ihor.hrabynskyi@lnu.edu.ua*

Виконано порівняльний аналіз наукового доробку кафедри міжнародних економічних відносин з часу її заснування. Визначено три головні напрями наукової роботи: дослідження еколого-економічних проблем зовнішньої торгівлі; вивчення політико-економічних проблем інтеграції України до ЄС та дослідження актуальних проблем сучасного світового господарства і міжнародних економічних відносин.

У науковій роботі кафедри якісно вирізняється перший напрям. Огляд теоретичних результатів науково-дослідних робіт з дослідження еколого-економічних проблем зовнішньої торгівлі, наукових публікацій, захищених дисертацій, проведених міжнародних наукових конференцій «Еколого-економічні проблеми міжнародної торгівлі» (2011; 2013; 2015) засвідчує сформований на кафедрі міжнародних економічних відносин науковий колектив, який об'єднує науковців довкола колективної розробки важливої наукової проблеми та обґрунтовано претендує на означення його як наукової школи з дослідження еколого-економічних проблем світового господарства та міжнародних економічних відносин.

Ключові слова: науково-дослідна робота; еколого-економічні проблеми; міжнародна торгівля; світове господарство; наукова школа.

Вступ. Від часу створення у Львівському національному університеті імені Івана Франка кафедри міжнародних економічних відносин як структурного підрозділу заснованого 1992 р. факультету міжнародних відносин науково-дослідна робота кафедри загалом та окремих викладачів зокрема зорієнтована на три головні напрями: 1 – дослідження еколого-економічних проблем зовнішньої торгівлі; 2 – вивчення політико-економічних проблем інтеграції України до Європейського Союзу; 3 – дослідження актуальних проблем сучасного світового господарства і міжнародних економічних відносин. Виокремлення останнього напрямку у наукових інтересах кафедри зумовлено, зокрема, тим, що з поглибленням євроінтеграційних процесів в Україні та підписанням Угоди про асоціацію з ЄС молоді науковці зацікавилися дослідженнями зовнішньоекономічних зв'язків ЄС та України з іншими інтеграційними об'єднаннями – *Радою співробітництва арабських держав Перської затоки* (РСАДПЗ), країнами Східної Азії, зокрема з Китаєм тощо.

Викладачі та аспіранти працювали за цими напрямками, виконали 10 науково-дослідних робіт, видали 12 монографій, 17 підручників та навчальних

посібників, понад 450 статей в українських та зарубіжних наукових виданнях, захистили 32 кандидатські дисертації. При кафедрі діє аспірантура та відкрита докторантура за спеціальністю 292 «міжнародні економічні відносини».

Дослідження еколого-економічних проблем у зовнішній торгівлі. В українській економічній науці екологічним проблемам почали приділяти значну увагу наприкінці 1970-х років. В Україні сформувалось кілька авторитетних наукових шкіл з вивчення економічних аспектів екологічних проблем: сумська – з методики оцінювання збитків та ефективності природокористування; одеська – з регіональних економіко-екологічних проблем; львівська – школа екологічної економіки [6; 7].

Сьогодні львівську школу представляють щонайменше 50 учених: вони готували свої дисертаційні роботи або ж працюють у Львівському університеті, зокрема, на кафедрі міжнародних економічних відносин. Дехто із них досліджував еколого-економічні проблеми власне світового господарства та міжнародних економічних відносин (І. М. Грабинський, Т. Ю. Туниця, Л. А. Українець, І. В. Пінчук, Ю. Б. Федунь, М. А. Гнатишин, І. В. Приходько, В. В. Башук та інші). Кожен з перелічених дослідників доклав зусиль до розв'язання еколого-економічних проблем світового господарства.

Перелік досліджень проблем ефективності міжнародної торгівлі країни є неповним, якщо залишити поза увагою аспект природокористування, оскільки вичерпання природних ресурсів сьогодні ставить під загрозу виробництво у майбутньому. Проблема еколого-економічної ефективності зовнішньої торгівлі у міжнародній економіці виникла у зв'язку із суперечністю швидкого економічного зростання та збереження навколишнього середовища. Непомірне нарощування виробництва спричинило неефективне використання природних ресурсів. Отож постає питання визначення еколого-економічних переваг країни у міжнародній торгівлі з метою подальшого формування найоптимальнішої структури зовнішньої торгівлі.

Важливою гіпотезою, яку розвинуто згаданими науковцями, є теза щодо екологічної системи, що не змінює речового потоку глобальної еколого-економічної системи, оскільки є замкнутою системою, тобто: (1) процес матеріального виробництва є процесом перетворення природних ресурсів у необхідні людям блага; (2) процес виробництва та споживання зрештою завершується перетворенням створених раніше благ у відходи; (3) у процесі матеріального виробництва формується специфічна група відходів, які сьогодні не піддаються рециклінгу. Проте національні економіки пов'язані між собою експортом та імпортом матеріальних благ. Включення у модель зовнішньо-економічного чинника дало змогу розглядати національні еколого-економічні системи як відкриті системи.

Дослідження еколого-економічних проблем світового господарства, виконані у Львівському університеті, базуються на двох головних теоретичних засадах: 1 – на теорії загальної економічної рівноваги; 2 – на розгляді світового господарства як замкнутої еколого-економічної системи, а національної економіки – як відкритої еколого-економічної системи.

Такий підхід сприяв появі низки гіпотез, які переросли у самостійні оригінальні концепції, та теорії як у науково-дослідних роботах, так і у докторських та кандидатських дисертаціях.

Зокрема, свого часу нами (І. Г.) запроваджені поняття «якість навколишнього середовища» (1982), «індекс якості навколишнього середовища» (1983), «екологічний поріг економічного розвитку» (1994), модель світової економіки як закритої еколого-економічної системи (1982), модель національної економіки як відкритої еколого-економічної системи (2000), теорія «порівняльних (абсолютних та відносних) еколого-економічних переваг у зовнішній торгівлі» (2000) тощо [8; 9; 10; 11; 12; 13; 14].

Грунтовне дослідження процесу розробки теоретико-методологічних засад формування зовнішньоторговельної політики країн – членів ЄС під впливом екологізації економічного розвитку здійснила Л. А. Українець. Зокрема, вона побудувала теоретичну модель впливу розширення ЄС на міжнародну торгівлю в умовах екологізації економіки за допомогою методу послідовної сукупної максимізації, в якій кожна група країн має різне забезпечення факторами виробництва, різні технології та різні споживацькі смаки щодо окремих товарів, присутніх на ринку. Розроблена модель дала змогу Л. А. Українець на прикладі декількох сценаріїв ситуацій проаналізувати зміни, які відбулись у зовнішній торгівлі та стані навколишнього середовища внаслідок розширення ЄС. Нею доведено, що головною передумовою сталого розвитку є координація зовнішньоторговельної та екологічної політики між країнами. На основі розробленої моделі проаналізовано також зміни в зовнішній торгівлі та стані навколишнього середовища України та ЄС в результаті можливої реалізації євроінтеграційної стратегії [18].

Визначення «еколого-економічна ефективність зовнішньої торгівлі країни», як співвідношення між показниками обсягу забруднення навколишнього середовища в розрахунку на одиницю виробленої експортної продукції та обсягу забруднення навколишнього середовища у розрахунку на одиницю виробленої імпортозаміщувальної продукції запровадила в економічну науку І. В. Пінчук. Автор обґрунтувала, що зовнішня торгівля країни є екологічно та економічно ефективною, якщо показник обсягу забруднення навколишнього середовища в розрахунку на одиницю виробленої імпортозаміщувальної продукції більший, ніж показник обсягу забруднення навколишнього середовища в розрахунку на одиницю виробленої експортної продукції [21; 22; 23].

Молода дослідниця вперше визначила оптимальні частки виробництва експорту України, що виділяються на споживання та на боротьбу з забрудненням на основі максимізації функції корисності, в якій беруть до уваги забруднення, що виникає внаслідок виробництва експортної продукції в Україні [15; 16].

Логічне продовження цього наукового напрямку – праці М. А. Гнатишин, яка дослідила еколого-економічні наслідки лібералізації світової торгівлі для країн, що розвиваються, та пошуку перспектив екологічно безпечної лібералізації світової торгівлі. Зокрема: вперше визначено шкідливий вплив лібералізації

світової торгівлі на забруднення (викиди CO₂) в країнах, що розвиваються, через обсяги торгівлі, ефект масштабу, структурний і технологічний ефекти та позитивний вплив регуляторного ефекту за допомогою методу панельної регресії; використано фіктивну змінну для врахування впливу приєднання до Кіотського протоколу на обсяги викидів CO₂.

На основі систематизованих причинно-наслідкових еколого-економічних зв'язків між торгівлею та довкіллям М. А. Гнатишин побудувала схему шляхів впливу лібералізації світової торгівлі на довкілля, теоретично обґрунтувала наслідки лібералізації міжнародної торгівлі для країн-імпортерів і країн-експортерів за допомогою їхнього графічного зображення з використанням кривої виробничих можливостей [3; 4; 5].

Цікавим є підхід дослідниці до обґрунтування відмінностей впливу лібералізації світової торгівлі на довкілля країн, що розвиваються, порівняно з ситуацією в розвинутих країнах на основі аналізу поточних характеристик їхніх еколого-економічних систем і закономірностей розвитку.

Теоретико-методологічні засади формування та інституційні механізми реалізації політики сталого еколого-економічного розвитку України в умовах інтеграції до ЄС досліджено Ю. Б. Федунем. Шляхом моделювання, з використанням аналізу ієрархій Т. Сааті, автор визначив пріоритети та переваги шляхів сталого розвитку України, що дало змогу виявити чинники, які стримують сталий еколого-економічний розвиток України. На підставі цього науковець розробив та запропонував ефективні шляхи переходу до такого розвитку; запропонував визначення і науково обґрунтував поняття сталого розвитку еколого-економічних відносин, що виникають у національній економіці, як процесу, який забезпечує спрямованість цих відносин на збалансований розвиток системи «природне середовище – суспільство»; запропонував нове вирішення актуального завдання – оцінки ефективності можливих шляхів сталого еколого-економічного розвитку України в умовах інтеграційних процесів [19; 20].

У публікаціях В. В. Башук висвітлено розвиток світового ринку генетично модифікованих продуктів та проаналізовано економічну ефективність та екологічні наслідки торгівлі ними як для країн-експортерів, так і для країн-імпортерів, а у дисертаційній роботі виконано емпіричне дослідження й оцінювання впливу виробництва генетично модифікованих продуктів на ключові макроекономічні показники на прикладі провідних країн-виробників генетично модифікованої продукції [1; 2].

За останні п'ятнадцять років працівниками кафедри міжнародних економічних відносин реалізовано п'ять науково-дослідних проектів (науковий керівник – проф. І. М. Грабинський). Перший проект – «Концепція сталого еколого-економічного розвитку України в умовах інтеграції до Європейського Союзу» (№ ДР 0102U003575) – передбачав розробку концепції та економічних інструментів забезпечення дотримання Україною стандартів сталого розвитку у процесі її інтеграції до Європейського Союзу.

Другий проект – «Теоретичні основи виявлення еколого-економічної

переваги у зовнішній торгівлі України» (№ ДР 0105U002223) – присвячено розробці концепції порівняльної еколого-економічної переваги у зовнішній торгівлі та створенню економічних інструментів задоволення національних інтересів і забезпечення дотримання Україною стандартів сталого розвитку у процесі інтеграції до Європейського Союзу.

Третім проектом була науково-дослідна робота «Теоретичні засади виявлення та аналізу інноваційного чинника економічного зростання України в умовах лібералізації зовнішньої торгівлі» (№ ДР 0108U000745), в результаті якої виявлено та проаналізовано інноваційні чинники економічного зростання України в умовах лібералізації зовнішньої торгівлі.

I. Науково-дослідна робота «еколого-економічні переваги у міжнародній торгівлі в умовах глобалізації світової економіки» (№ ДР 0111U008008) – четвертий проект, в результаті якого виявлено головні трансформації у характері порівняльних еколого-економічних переваг у міжнародній торгівлі в умовах глобалізації світогосподарських зв'язків.

Тема «Екологічні чинники економічного зростання в країнах Центрально-східної Європи» (№ ДР 0114U004246) була п'ятою, а вже сьогодні викладачі та аспіранти кафедри працюють над шостою науково-дослідною роботою – «Політико-економічні перспективи встановлення та розвитку світового ринку альтернативних джерел енергії» (№ ДР 0117U001404).

Викладачі та аспіранти кафедри міжнародних економічних відносин опублікували 7 наукових монографій та понад 250 статей з еколого-економічних проблем світового господарства та міжнародних економічних відносин.

Кафедрою започатковано періодичні (що два роки) міжнародні наукові конференції «Еколого-економічні проблеми у міжнародній торгівлі», перша з яких відбулася 28 вересня 2011 р., друга – 15–16 жовтня 2013 р., третя – 20–21 жовтня 2015 р., а четверта конференція відбудеться 24–25 жовтня 2017 р. Партнерами у проведенні конференції є: Великотирновський університет імені Св. Кирила і Св. Мефодія (Великотърновски университет «Св. св. Кирил и Методий» – St. Cyril and St. Methodius University of Veliko Turnovo) з Болгарії, Варшавський університет наук про життя (Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie – Warsaw University of Life Sciences in Warsaw); Інститут дослідження ринку, споживання та бізнес-циклів (Instytut Badań Rynku Konsumpcji i Koniunktur – Institute for Market, Consumption and Business Cycles Research) із Польщі.

Дослідження проблем інтеграції України до Європейського Союзу. Наукові дослідження у цьому напрямі є і залишаються серед пріоритетних наукових інтересів кафедри. Упродовж 1999–2001 рр. викладачі та аспіранти кафедри працювали над науково-дослідною темою «Вдосконалення механізму зовнішньоекономічної діяльності України в контексті входження до системи європейської інтеграції» (№ ДР 0199U003618) під науковим керівництвом проф. М. Д. Янків (до 2000 р.) та проф. І. М. Грабинського.

Наступними науково-дослідними темами у цьому напрямі були протягом 2002–2004 рр. «Концепція сталого еколого-економічного розвитку України в

умовах інтеграції до Європейського Союзу» (№ ДР 0102U003575) під науковим керівництвом проф. І. М. Грабинського та протягом 2007–2017 рр. три науково-дослідні теми «Адаптивні механізми європейської економічної інтеграції» (№ ДР0107U007414), «Секторальна інтеграція в економічній системі Європейського Союзу» (№ ДР0110U003148), «Стратегії міжнародної конкурентоспроможності та конвергенції економічного розвитку ЄС» (№ ДР 0115U003956), якими керувала проф. С. М. Писаренко.

У цьому напрямі працювали і захистили дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук 16 аспірантів кафедри, зокрема, І. В. Приходько на тему «Політико-економічні бар'єри на шляху інтеграції України до Європейського Союзу» (науковий керівник – проф. І. М. Грабинський); Г. О. Шамборовський – «Соціально-економічна ефективність інтеграції країн ЦСЄ до ЄС» (науковий керівник – проф. І. М. Грабинський); Р. В. Міхель – «Вплив соціально-ринкової економіки Німеччини на формування економічної системи ЄС» (науковий керівник – проф. І. М. Грабинський); І. В. Михайляк – «Макроекономічний аналіз трансформації зовнішньої торгівлі України в умовах євроінтеграційних процесів» (науковий керівник – проф. І. М. Грабинський); Л. А. Українець – «Зовнішньоторговельна політика країн-членів ЄС в умовах екологізації економічного розвитку» (науковий керівник – проф. С. М. Писаренко); С. В. Огінок – «Франчайзинг як інструмент формування єдиного ринку ЄС» (науковий керівник – проф. І. М. Грабинський); О. А. Шiba – «Вплив розвитку транспортної інфраструктури на економічне зростання країн-членів Європейського Союзу» (науковий керівник – доц. Л. А. Українець); І. О. Марковський – «Вплив інтеграційних стратегій на інноваційний розвиток країн-членів ЄС» (науковий керівник – проф. С. М. Писаренко); Л. П. Черняга – «Інтеграція національних ринків нерухомості в економічній системі ЄС» (науковий керівник – проф. С. М. Писаренко); Г. В. Марковська – «Інституційні механізми регулювання міжнародної трудової міграції в країнах-членах ЄС» (науковий керівник – проф. І. М. Грабинський); Н. В. Горін – «Система регулювання зовнішньої торгівлі сільськогосподарською продукцією у країнах Центральної і Східної Європи» (науковий керівник – проф. С. М. Писаренко); Н. С. Генгало – «Соціальна політика ЄС» (науковий керівник – проф. С. М. Писаренко); О. А. Шiba – «Вплив розвитку транспортної інфраструктури на економічне зростання країн-членів Європейського Союзу» (науковий керівник – доц. Л. А. Українець); М. М. Лесів – «Організаційно-економічні механізми забезпечення розвитку сільських територій країн-членів Європейського Союзу» (науковий керівник – доц. Н. В. Горін); О. І. Крутилко – «Пряме іноземне інвестування в економіку країн Центрально-Східної Європи в умовах євроінтеграції» (науковий керівник – проф. С. М. Писаренко) та Л. М. Садула «Зовнішньоторговельна політика ФРН: стан та перспективи» (науковий керівник – проф. С. М. Писаренко) [17].

Дослідження актуальних проблем сучасного світового господарства і міжнародних економічних відносин. Серед досліджень, у яких розглянуто

загальні проблеми світового господарства, слід згадати кандидатські дисертації Х. В. Кирилич «Проблема нерівномірності економічного розвитку світового господарства» (науковий керівник – проф. І. М. Грабинський), А. В. Пехника «Механізм узгодження інтересів ТНК зі стратегічними пріоритетами національної економіки» (науковий керівник – проф. М. З. Мальський), П. А. Мусяла «Цивілізаційні і культурні фактори розвитку бізнесу у рамках глобалізації світової економіки» (науковий керівник – проф. І. М. Грабинський) та М. В. Когут «Міжнародний трансфер технологій як чинник економічного зростання» (науковий керівник – доц. А. В. Пехник).

Конкретні проблеми економіки України у відкритому конкурентному середовищі були предметом вивчення у дисертаціях Л. Р. Ковтун «Становлення макроекономічної рівноваги в економічній системі України» (науковий керівник – проф. І. М. Грабинський), Р. Я. Москалика «Міжнародний лізинг в умовах ринкової трансформації економіки України» (науковий керівник – проф. І. М. Грабинський), О. І. Негрич «Мотиваційний механізм залучення прямих іноземних інвестицій в економіку України» (науковий керівник – проф. І. М. Грабинський), І. В. Єлейко «Політика зайнятості у перехідній економічній системі України» (науковий керівник – проф. І. М. Грабинський) та О. М. Жовтанецького «Фіскальна політика в перехідній економіці України» (науковий керівник – проф. І. М. Грабинський).

Актуальні проблеми міжнародних економічних відносин досліджено у роботах М. Аbumуфреха «Зовнішньоекономічні відносини України з країнами Перської затоки» (науковий керівник – проф. І. М. Грабинський), А. П. Трофимчук «Зовнішньоторговельне співробітництво України з країнами Східної Азії в умовах глобалізації» (науковий керівник – проф. Ю. І. Присяжнюк) та Б. О. Тустанівського «Зовнішньоторговельні відносини між Європейським Союзом та США» (науковий керівник – проф. І. М. Грабинський).

Висновки. З часу заснування кафедри міжнародних економічних відносин сформувались три головні наукові напрями: дослідження еколого-економічних проблем зовнішньої торгівлі, вивчення політико-економічних проблем інтеграції України до Європейського Союзу та дослідження актуальних проблем сучасного світового господарства і міжнародних економічних відносин. Останніми роками, з поглибленням євроінтеграційних процесів в Україні та підписанням Угоди про асоціацію з ЄС, зростає потреба у дослідженнях політико-економічних проблем інтеграції України до Європейського Союзу, в аналізі зовнішньоекономічних зв'язків України з ЄС та з іншими інтеграційними угрупованнями. Розвиток наукових зацікавлень у цьому напрямі зумовив появу деталізованих досліджень конкретних актуальних проблем сучасного світового господарства та міжнародних економічних відносин і виокремлення їх у конкретний напрям наукової роботи кафедри.

Огляд теоретичних результатів науково-дослідних робіт з дослідження еколого-економічних проблем зовнішньої торгівлі, опублікованих монографій, навчальних посібників та наукових статей, захищених кандидатських та

докторських дисертацій, організованих та проведених трьох (вже постійних) міжнародних наукових конференцій «Еколого-економічні проблеми міжнародної торгівлі» засвідчують формування на кафедрі міжнародних економічних відносин власної оригінальної теоретичної бази для розвитку власного напрямку наукових досліджень. Отже, можемо констатувати, що на факультеті міжнародних відносин Львівського національного університету імені Івана Франка за останні два десятиліття сформувався неформальний науковий колектив, який об'єднує науковців довкола колективної розробки визначеної наукової проблеми та який обґрунтовано претендує на означення його як наукової школи з дослідження еколого-економічних проблем світового господарства та міжнародних економічних відносин.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Башук В. В. Регулювання міжнародної торгівлі генетично модифікованими продуктами / В. В. Башук // Інноваційна економіка: матеріали III міжнародної науково-практичної конференції. – Київ, 2017. – С. 6–8.
2. Башук В. В. Формування світового ринку генетично модифікованих продуктів : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.02 / В.В. Башук ; ЛНУ ім. Івана Франка. – Львів, 2017. – 19 с.
3. Гнатишин М. А. Екологічні проблеми лібералізації світової торгівлі / Марія Гнатишин // Вісник Львів. ун-ту. – 2008. – С. 244–250. – (Серія міжнародні відносини; Вип. 25).
4. Гнатишин М. А. Особливості еколого-економічних наслідків лібералізації зовнішньої торгівлі / Гнатишин М. А. // Економічний простір. – 2010. – № 43. – С. 13–22.
5. Гнатишин М. А. Шляхи впливу лібералізації світової торгівлі на довкілля / М. А. Гнатишин // Актуальні проблеми теорії та практики міжнародної економіки за умов глобальних трансформацій. – Київ : Вид.-поліграф. центр «Київський університет», 2010. – С. 58–62.
6. Грабинський І. Дослідження еколого-економічних проблем світового господарства у Львівському університеті / І. Грабинський // Вісник Львів. ун-ту. – 2012. – С. 254–265. – (Серія міжнародні відносини; Вип. 30).
7. Грабинський І. Дослідження еколого-економічних проблем у міжнародній торгівлі у Львівському національному університеті імені Івана Франка / І. Грабинський // Еколого-економічні проблеми у міжнародній торгівлі та інвестиціях : матеріали II Міжнародної наукової конференції, м. Львів, 22-23 жовтня 2013 р. / За ред. д-ра екон. наук, проф. Ігоря Грабинського. – Львів : Українські технології, 2014. – 2. – С. 9–18.
8. Грабинський І. М. Еколого-економічна система України: порівняльний аналіз / Ігор Грабинський. – Львів : НТШ, 1997. – 240 с.
9. Грабинський І. М. Еколого-економічна система України (проблеми макроекономічної ефективності) : автореф. дис. ... д-ра екон. наук: 08.01.01 / Грабинський І. М.; Львів. держ. ун-т ім. І. Франка. – Львів, 1997. – 35 с.
10. Грабинський І. М. Зовнішньоекономічний чинник у моделі національної еколого-економічної системи / Ігор Грабинський // Вісник Львів. ун-ту. – 2000. – С. 464–470. – (Серія міжнародні відносини; Вип. 2).
11. Грабинський І. М. Модель національної-еколого-економічної системи / Ігор Грабинський // Формування ринкової економіки в Україні : наук. зб. – Львів : Інтереко, 1999. – Вип. 5. – С. 365–370.
12. Грабинський І. М. Національна економіка як еколого-економічна система / Ігор Грабинський // Формування ринкової економіки в Україні: наук. зб. – Львів, 1997. – Вип. 1. – С. 10–13.
13. Грабинський І. М. Світова економіка як глобальна еколого-економічна система / Ігор Грабинський // Вісник Львів. ун-ту. – 2002. – С. 82–90. – (Серія міжнародні відносини; Вип. 7).

14. *Грабинський І. М.* Социально-экономические проблемы качества окружающей среды в сфере агропромышленного комплекса : автореф. дисс. ... канд. экон. наук : 08.00.01 / Грабинський І. М. ; Львов. гос. ун-т им. И.Я.Франко. – Львов, 1986. – 16 с.
15. *Пінчук І. В.* Екологічна ефективність зовнішньоторговельної політики України / Ірина Пінчук // Вісник ТНЕУ. – 2010. – № 5–2. – С. 326–333.
16. *Пінчук І. В.* Еколого-економічна ефективність зовнішньої торгівлі: методологічні проблеми аналізу / І. В. Пінчук // Економічні науки. Сер.: Екон. теорія та екон. історія. – Луцьк : ЛНТУ, 2010. – Вип. 7 (28). – Ч. 2. – С. 178–192.
17. Світове господарство і міжнародні економічні відносини: Підсумки роботи Спеціалізованої вченої ради Д 35.051.21 у 2011-2013 роках: Звіт голови ... д-ра экон. наук, проф. І. М. Грабинського / ЛНУ ім. Івана Франка. – Львів, 2014. – 40 с.
18. *Українець Л. А.* Зовнішньоторговельна політика країн-членів ЄС в умовах екологізації економічного розвитку : автореф. дис. ... канд. экон. наук : 08.00.02 / Л. А. Українець ; НАН України, Ін-т світ. економіки і міжнар. відносин. – Київ, 2007. – 19 с.
19. *Федунь Ю. Б.* Показники сталості еколого-економічного розвитку / Юрій Федунь // Вісн. Львів. нац. ун-ту ім. І. Франка. – 2008. – С. 321–327. – (Серія міжнародні відносини; Вип. 25).
20. *Федунь Ю. Б.* Шляхи забезпечення сталого еколого-економічного розвитку України / Ю. Б. Федунь // Вісник НУ «Львівська політехніка». Менеджмент та підприємництво в Україні. Стадії становлення та проблеми розвитку. – 2009. – № 657. – С. 229–234.
21. *Флюд І. В.* Еколого-економічна ефективність зовнішньої торгівлі України / І. В. Флюд // Актуальні проблеми економіки. – 2010. – № 8 (10). – С. 218–223.
22. *Флюд І. В.* Методологічні проблеми виявлення еколого-економічних переваг у зовнішній торгівлі / Ірина Флюд // Вісник Львів. ун-ту. – 2008. – С. 238–332. – (Серія міжнародні відносини; Вип. 25).
23. *Флюд І. В.* Оцінювання еколого-економічних переваг у зовнішній торгівлі України / Ірина Флюд // Схід. – 2009. – № 5(96). – С. 11–16.

*Стаття надійшла до редколегії 10.06.2017
Прийнята до друку 23.06.2017*

RESEARCH WORK OF THE DEPARTMENT OF INTERNATIONAL ECONOMIC RELATIONS OF THE IVAN FRANKO NATIONAL UNIVERSITY OF LVIV IN 1994–2017

Ihor Hrabynskyi

*Ivan Franko National University of Lviv,
1, Universytetska St., Lviv, Ukraine, 79000, tel.: 032-239-47-81,
e-mail: ihor.hrabynskyi@lnu.edu.ua*

A comparative analysis of the scientific achievements of the Department of International Economic Relations since its foundation provides grounds for discussing the three main directions of scientific work: (1) the study of ecological and economic problems in foreign trade; (2) study of political and economic problems of Ukraine's integration into the EU, and (3) study of the actual problems of the contemporary world economy and international economic relations.

In the scientific work of the department qualitatively allocated the first direction. An overview of theoretical results of research works on the study of ecological and economic problems in foreign trade, scientific publications, published theses, international scientific conferences «Ecological and economic problems of international trade» in 2011, 2013 and 2015 attests to the formation of the Department of International Economic Relations as a scientific team that unites scientists around the collective development of an important scientific problem and which reasonably claims to be a scientific school for the study of ecological and economic problems of the world economy and international economic relations.

Key words: research work; ecological and economic problems; international trade; world economy; scientific school.